

Zdravotnický výbor jednal o problému s nedostatkem nelékařského zdravotnického personálu, ministerstva už plánují zavést několik opatření

6.11.2024 - | Senát PČR

„Situace je kritická. Potřebujeme okamžitá opatření k náboru a udržení nelékařského zdravotnického personálu, jinak riskujeme kolaps zdravotnického systému. Chtěli bychom využít systém vládní podpory, který úspěšně navyšuje objem vzdělávání lékařů v oboru Všeobecné lékařství. Na něm jsme pracovali od roku 2019. Podobná vládní podpora by mohla přinést nárůst desítek procent nelékařských zdravotnických povolání. Je to pouze jeden ze způsobů navýšení nelékařských povolání. Ale zásadní. Ruku v ruce s ním je například potřeba uvolnit kompetence sester,“ upozorňuje místopředseda senátního zdravotnického výboru Lumír Kantor.

Nedostatek nelékařských zdravotnických pracovníků se týká zejména všeobecných sester, dětských sester, porodních asistentek, zdravotnických záchranářů, radiologických asistentů, nutričních terapeutů a dalších odborníků, kteří jsou nezbytní pro fungování každého zdravotnického systému a poskytování kvalitní péče.

Ministerstvo zdravotnictví ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy plánuje zavést několik opatření, která by měla pomoci situaci zlepšit. Mezi zásadní patří navýšení kapacit vysokoškolských vzdělavatelů v nelékařských zdravotnických oborech a studijních programech. Tento krok má za cíl zvýšit počet kvalifikovaných absolventů, kteří mohou vstoupit do zdravotnického systému a zmírnit tak současný nedostatek personálu i vyrovnat odliv stávajících pracovníků související i s demografickou situací a odchodem do starobního důchodu.

„Je nezbytné, abychom na vládě co nejdříve projednali společně připravený dlouhodobý program k navýšení kapacit vysokoškolských vzdělavatelů a aby zdravotnické instituce spolupracovaly na řešení tohoto problému. Kvalitní zdravotní péče je základním právem každého občana a musíme udělat vše pro to, aby zdravotní péče byla dostupná a bezpečná, poskytovaná na dostatečné odborné úrovni vzdělanými zdravotníky,“ vysvětlil ministr zdravotnictví **Vlastimil Válek** a dále zdůraznil: *„na zmíněném programu intenzivně pracujeme od roku 2022, a to v souladu s vedením vysokých škol a se souhlasem České konference rektorů. Počítáme s jeho startem v akademickém roce 2025/26.“*

Ministr školství **Mikuláš Bek** k tomu doplnil: *„Z hlediska demografického vývoje jsme v tuto chvíli v příznivé situaci, protože na vysoké školy budou v následujících letech přicházet silnější populační ročníky. Pro příští rok se nám podařilo zajistit v rozpočtu pro vysoké školy navýšení o čtyři miliardy korun. S reprezentacemi vysokých škol spolupracujeme na takových změnách ve financování, které by umožnily uspokojit širší společenskou objednávku na žádané profese. Věříme, že díky systematické podpoře ze strany státu a vzájemné spolupráci se zdravotnickými institucemi vytvoříme podmínky, které učiní tato povolání atraktivnějšími pro nové generace.“*

Podle posledních statistik Ústavu zdravotnických informací a statistiky (ÚZIS) chybí v českých nemocnicích více než 2500 nelékařských zdravotnických pracovníků. Nedostatek personálu vede k přetížení stávajících zdravotnických pracovníků v klinické praxi, prodlužování čekacích dob na

ošetření a vyšetření a ovlivnění kvality péče o pacienty.

V loňském roce byl poměr všeobecných sester ve věku nad 60 let kolem 12 %, letos už to je 17 %, konkrétně se jedná o 14 514 osob. *„Sestry stárnou, a pokud něco nezměníme, tak přibližně za deset let bude v důchodovém věku 30 % kapacit všeobecných sester. Toto se musí řešit, stále máme čas této krizi efektivně zabránit a jsem rád, že ministři zdravotnictví a školství spolupracují na konkrétních krocích,“* řekl ředitel ÚZIS **Ladislav Dušek**.

„Situace je velmi závažná, již dnes nám chybí zhruba dva a půl tisíce všeobecných sester. Společně ale děláme celou řadu opatření, která situaci zlepší,“ potvrdila hlavní sestra ČR **Alice Strnadová**, která následně popsala konkrétní opatření, která se podnikají ve snaze odvrátit hrozící nedostatek všeobecných sester.

Tím hlavním je projednání vládního dlouhodobého programu na podporu navýšení kapacit ve vysokoškolských oborech. *„Program byl diskutován v rámci jednání v Poslanecké sněmovně, v Senátu, Asociaci děkanů lékařských fakult (ADLF), Asociaci vysokoškolských vzdělavatelů nelékařských zdravotnických pracovníků (AVVNZP), odbornými společnostmi a mnoha dalšími, včetně ministra školství Mikuláše Beka, a máme příslib dalšího projednávání,“* popsala hlavní sestra **Strnadová** s tím, že program má všeobecnou podporu. *„Program by měl být zahájen od roku 2025, nicméně je třeba zajistit přijetí dlouhodobého vládního programu, protože jednorázová podpora by neumožnila dlouhodobě udržitelnou produkci budoucích nelékařských zdravotnických pracovníků pro klinickou praxi,“* dodala.

Předsedkyně České konference rektorů **Milena Králíčková** potvrdila, že vysoké školy se do řešení problému chtějí zapojit: *„Vysoké školy v České republice, jak veřejné, tak soukromé, jsou připravené zapojit se do řešení problému nedostatku nelékařských zdravotnických pracovníků. Jedině dlouhodobý vládní program zajistí vysokým školám možnost uskutečňovat odpovídajícím způsobem příslušné nelékařské zdravotnické studijní programy tak, aby se množství potřebných absolventek a absolventů náležitě zvedlo.“*

Mezi další opatření patří rovněž zjednodušení prostupnosti napříč vzdělávacími programy v rámci pregraduálního studia, pořádání nových certifikovaných kurzů, zavádění systému psychosociální intervenční podpory pro poskytovatele a v neposlední řadě i optimalizace ošetrovatelských výkonů. Snížení administrativy při podávání žádostí o akreditaci a celkově zlepšení přehledu o kapacitách vzdělávacích institucí si slibují také od informačního systému Administrátor.

„V rámci navýšení kapacit vysokoškolských vzdělavatelů je třeba přijmout i související opatření, která podpoří rozvoj materiálně-technického zázemí a infrastruktury a posílí i odměňování akademických pracovníků, kteří se na výuce budou podílet. Bude tak možno uspokojit vysoký zájem uchazečů a posílit profesní přípravu erudovaných zdravotnických pracovníků,“ uvedla proděkanka Lékařské fakulty Masarykovy univerzity v Brně a místopředsedkyně AVVNZP **Andrea Pokorná**. Rovněž ocenila a poděkovala vedení resortů zdravotnictví a školství za dosavadní dlouholeté snahy situaci řešit.

<https://www.senat.cz/zpravodajstvi/zprava.php?id=3816>